

NOTAT

Miljø- og
Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen

J.nr. 20-1520-000190
Den 28. august 2020

Høringsnotat vedr. forslag til lov om ændring af økologiloven (Justering af regler vedrørende økologiforordningen, sanktionsskærpelse, indhentning af oplysninger fra andre myndigheder med henblik på udarbejdelse af bedre risikovurdering m.v.)

Udkast til forslag til lov om ændring af økologiloven (Justering af regler vedrørende økologiforordningen, sanktionsskærpelse, indhentning af oplysninger fra andre myndigheder med henblik på udarbejdelse af bedre risikovurdering m.v.) har været i ekstern høring fra den 26. maj 2020 til den 21. juli 2020. Lovforslaget har i samme periode været offentligtgjort på høringsportalen.

Miljø- og Fødevareministeriet har modtaget 10 høringssvar fra:

- Brancheforeningen Danske Juletræer
- Coop
- Datatilsynet
- De Samvirkende Købmænd
- Det Dyreetisk Råd
- Landbrug & Fødevarer
- Økologisk Landsforening
- 3F

Følgende høringssvar har meddelt, at de ikke havde bemærkninger eller på grund af manglende ressourcer ikke har forholdt sig til lovforslaget:

- Advokatsamfundet
- Forbrugerrådet Tænk

Udover den ændring der følger af bemærkningerne fra høringssvarerne, er der foretaget lovtekniske justeringer af det udkast til lovforslag, der har været i høring.

I det følgende redegøres for de væsentligste bemærkninger i høringssvarene i relation til lovforslaget. For en nærmere uddybning henvises til de enkelte høringssvar, som er vedlagt i deres fulde længde og er ligeledes lagt på høringsportalen.

Høringsnotatet er opdelt i følgende afsnit:

1. Generelle bemærkninger
2. Skærpelse af bødeniveauet
3. Samkøring/udveksling af oplysninger mellem myndigheder
4. Det Økologiske Fødevareråd

5. Juletræer

Bemærkninger fra høringsparter

1. Generelle bemærkninger

Høringsparterne støtter generelt op om tilpasningerne af økologiloven, der tilpasser den danske lovgivning til EU-lovgivningen. Coop anfører at det er vigtigt, at lovændringen ikke medfører øgede administrative krav eller udgifter for den enkelte butik.

Landbrug & Fødevarer har ikke bemærkninger til, at lovens bestemmelser om autorisation ophæves, for i stedet at anvende forordningens regler om certificeret – suppleret med de bekendtgørelsesregler, som er nødvendige for anvendelsen af forordningen.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Miljø- og Fødevareministeriet noterer sig den generelle tilfredshed fra flere høringsparter om de tilpasninger, som fører til ændring af de gældende regler om autorisation, for i stedet at anvende reglerne i EU-lovgivningen om certificering.

2. Skærpelse af bødeniveauet

Det Dyreetiske Råd er positiv over for en skærpelse af bødeniveauet ved overtrædelse af økologireglerne. Rådet tilslutter sig, at lovforslaget bødeniveauet er tilstrækkeligt til at fremme overholdelsen af reglerne, både af hensyn til beskyttelse af dyrevelfærden og af hensyn til at bevare forbrugertilliden til økologimærket.

Landbrug & Fødevarer er som udgangspunkt generelt skeptiske over for bødestraf, og mener, at det er helt centralt, at kontrollen er baseret på vejledning og korrektion frem for fejlfinding og sanktion. Landbrug & Fødevarer ønsker ikke et hævet bødeniveau og henviser til ministeriets kontrolstrategi om at målrettet kontrol og vejledning er baseret på dialog, ansvar og tillid med fokus på vilje-evne-princippet. Økologisk Landsforening påpeger ligeledes, at der fortsat bør lægges vægt på at have en målrettet kontrol og vejledning baseret på dialog, ansvar og tillid med fokus på vilje-evne-princippet. Økologisk Landsforening og Landbrug & Fødevarer mener derfor, det er væsentligt, at der er plads til en konkret helhedsvurdering af forholdet, hvor evt. formildende omstændigheder, vilje/evne mv. inddrages, og det bør ikke være for fast, hvornår man skrider til en egentlig bødesag.

Økologisk Landsforening nævner, at visse tilfælde, så rammer en bøde små bedrifter hårdere end store bedrifter, idet bødernes størrelser er relativt større sammenholdt med bedriftens samlede omsætning. Derudover nævner Økologisk Landsforening, at for så vidt angår overtrædelse af, at det forhold, at dyrene mangler adgang til frisk vand, kan det være en meget subjektiv vurdering, om dyrene har manglet vand. Derudover er det Økologisk Landsforenings opfattelse, at der i forbindelse med overtrædelser ved manglende dyrlægebehandling i stedet bør handle om manglende stillingtagen til dyret og evt. manglende dyrlægebehandling. I visse situationer skal det være muligt for en landmand at afvente med at sætte ind med en behandling, hvis landmanden kan dokumentere, at denne har taget stilling til dyret.

Landbrug & Fødevarer mener som udgangspunkt, at krav om genomlægning primært bør anvendes for at sikre, at der ikke er spor af uønskede produkter (bekæmpelsesmidler, medicin og foder) i slutproduktet. Hvis et dyr i en periode ikke har haft tilstrækkeligt frisk drikkevand, bør der som udgangspunkt alene gives bøde. Krav om genomlægning bør dog også kunne kræves ved sværere dyreværnsforhold.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Miljø- og Fødevareministeriet skal hertil bemærke, at der de sidste 16 år ikke er foretaget nogle større ændringer i bødeniveauet selvom der i økologisektoren for erhvervsdrivende med jordbrugsproduktioner er sket en større udvikling. Det har medført, at der er kommet et større spænd imellem erhvervsdrivende, der driver hobbylandbrug og erhvervsdrivende med større industrilandbrug, både i forhold til bedriftenes størrelse, produktionsformerne samt antallet af dyr. Dette stiller større krav til bødeniveauet, således at sanktionerne for begge typer af erhvervsdrivende virker effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelserne, herunder antallet af berørte dyr og dermed har en afskrækkende virkning.

Derudover skal bemærkes, at ministeriets kontrolstrategi fra oktober 2017, udover at indeholde en indsats om, at målrettet kontrol og vejledning skal baseres på dialog, ansvar og tillid, også indeholder et punkt om, at der kun skal sanktioneres for væsentlige overtrædelser.

Beskrivelsen i lovforslaget af de enkelte overtrædelser afspejler gældende praksis, og dette ændrer lovforslaget ikke. Ministeriet har i dialog med Rigsadvokaten og Justitsministeriet justeret afsnittet om vejledende bøder for overtrædelse af visse bestemmelser på økologiområdet således, at bødeniveauet tydeligere er beskrevet for de enkelte overtrædelser. Derudover er punkterne om utilstrækkelig eller manglende adgang til rent drikkevand og manglende dyrlægebehandling slettet, da det ved hver overtrædelse samtidig skal vurderes, om det også er en overtrædelse af dyrevelfærdslovgivningen. Derudover er punktet om fodring med ikke-tilladt foder også fjernet, da der udestår afklaring om overtrædelsens indhold og bødeniveauet til at kunne beskrives.

3. Samkøring/udveksling af oplysninger mellem myndigheder

Landbrug & Fødevarer er enig i, at det offentlige anvender digitalisering og ny teknologi, når det sker under behørig iagttagelse af deres medlemmers retssikkerhed, og at medlemmerne rent faktisk vil opleve dette som en fordel. Udveksling af oplysninger skal derfor være ”i det omfang, det er nødvendigt for styrelsernes opgavevaretagelse”. Landbrug & Fødevarer støtter forslaget, men det er afgørende, at en øget indhentning og udveksling af oplysninger ikke fører til et øget kontroltryk hos medlemmerne.

De Samvirkende Købmænd og Coop støtter op om forslaget om nye muligheder for at indhente oplysninger fra andre myndigheder, hvis disse oplysninger kan bidrage til en forbedret risikobaseret kontrol. Coop anfører endvidere, at tillid til kontrolsystemet er helt afgørende for økologiens troværdighed for forbrugerne.

Datatilsynet henviser til, at det i hvert enkelt indsamlings- og samkøringstilfælde skal sikres, at der er konkret hjemmel hertil, herunder at oplysningerne er nødvendige, når indsamlingen omhandler personoplysninger. Endvidere at indsamling og samkøring af personoplysninger i alle tilfælde skal foretages i overensstemmelse med og under iagttagelse af databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra c om dataminimering.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Miljø- og Fødevareministeriet skal hertil anføre, at det vurderes nødvendigt med en hjemmel til systematisk at indhente og samkøre oplysninger fra andre myndigheder for at understøtte en forbedring af risikobaseret kontrol.

Miljø- og Fødevareministeriet vil sikre, at der kun sker en indhentning og samkøring af nødvendige oplysninger til gavn for planlægning og gennemførelse af de årlige kontroller, hvilket nu fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.2.2. I samme afsnit er tilføjet, at ”enhver indsamling

og samkøring af personoplysninger vil blive foretaget i overensstemmelse med og under hensyntagen til databeskyttelsesforordningens principper for behandling af personoplysninger, herunder princippet om dataminimering i databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra c.”

4. Det Økologiske Fødevareråd

Økologisk Landsforening bakker op om, at det er mere hensigtsmæssigt at nedsætte målrettede udvalg til at rådgive ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling om forhold vedrørende økologi end at opretholde Det Økologiske Fødevareråd i sin nuværende form. Landbrug & Fødevarer støtter ligeledes ændringen, idet der med andre udvalg forventes at kunne opnås en bedre dynamik og mere funktionelle fora. 3F mener det giver god mening, at det bliver muligt for ministeren for fødevarer, fiskeri og ligestilling kan nedsætte forskellige udvalg.

Coop mener, at ændringen er en væsentlig svækkelse af noget af det, som har gjort udviklingen af den økologiske sektor stærk i Danmark.

De Samvirkende Købmænd er som udgangspunkt enig i, at det nuværende Økologiske Fødevareråd ikke altid er fuldt optimalt i forhold til de mange forskelligartede komplekse emner, der drøftes i rådet, og ikke alle emner er relevante for alle medlemmer af rådet.

De Samvirkende Købmænd forestiller sig, at der nedsættes flere forskellige udvalg med forskelligt fokus og at der over tid vil blive forskellige udvalg, alt efter hvilke opgaver, der er aktuelle.

Coop og De Samvirkende Købmænd foreslår, at der udarbejdes en bruttoliste over relevante organisationer/brancheforeninger, der kunne være interesserede. Derudover opfordrer Coop, De Samvirkende Købmænd og 3F til, at der gives mulighed for, at alle parter, der ønsker at medvirke får mulighed for det.

Miljø- og Fødevareministeriet bemærkninger:

Miljø- og Fødevareministeriet mener, at der er behov for en dynamisk og fleksibel rådgivningsstruktur, som kan understøtte målsætningerne om en større og mere aktiv økologisektor bedst.

Lovforslagets bemærkninger til høringsudkastets § 1, nr. 3 om ændring af økologilovens § 4 er præciseret, og det vil således fremgå af bemærkningerne, at ”et konsensusbetonet og bredt forankret samarbejde på tværs af offentlige og private aktører fra hele den økologiske værdikæde har været og er et afgørende fundament for en stærk økologisk sektor i Danmark. Det er derfor hensigten, at der etableres rådgivende udvalg på økologiområdet, som understøtter drøftelser dels i forhold til videreudvikling af den økologiske sektor i et overordnet perspektiv, dels mere detaljerede og målrettede drøftelser, hvor der kan være behov for en specialfaglig repræsentation i forhold til de enkelte emner. Repræsentanter fra hele den økologiske værdikæde tilbydes deltagelse i disse udvalg.”

5. Juletræer

Brancheforeningen Danske Juletræer mener, at danske juletræsproducenter indtil nu har været udsat for stramninger. I de øvrige EU-lande kan man omlægge juletræer tre år før salg og så markedsføre juletræerne som økologiske. I Danmark skal hele kæden fra frø til færdigt juletræ følge de danske økologiske regler, hvilket betyder en omlægningsperiode på 12 år. Brancheforeningen Danske Juletræer appellerer derfor til, at de unødvendige danske særregler for juletræer fjernes i det videre arbejde med at harmonisere EU-forordningen med den danske økologilov og tilhørende bekendtgørelse.

Miljø- og Fødevareministeriets bemærkninger:

Miljø- og Fødevareministeriet henviser til, at der ikke findes danske særregler om juletræer, men at reglerne om produktion af danske økologiske juletræer følger af en fortolkning af den gældende økologiforordning. Disse regler gælder uændret i den nye økologiforordning og er dermed ikke en del af lovforslaget.